

Літаратурнае мастацтва

Год выдання 34-ы
№ 103 (2153)
23 снежня
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННОКАУ БССР

НАШЫ ІНТЭР'Ю

КНІЖНЫ АКІЯН

Учора ў Мінску адкрыўся двухдзённый міжобласны кніжны кірмаш. З усіх куткоў нашай рэспублікі ў сталіцу з'ехаліся прадстаўнікі гандлёвых арганізацый, каб пераказаць усё лепшае, што з'явілася ў апошні час, вызначыць планы на будучыню. У кніжным кірмашы прымаюць удзел беларускія пісьменнікі, работнікі выдавецтваў, папіраграфісты — людзі, чыя дзеянні так ці інакш непарэдна звязаны з выходам у свет кнігі, з яе далейшым лёсам ад магазінага прыкладу да бібліятэчнага пакупніка. Для абмену вопытам работы ў Мінск прыехалі госці з многіх гарадоў братніх рэспублік.

Карэспандэнт «Літаратуры і мастацтва» звярнуўся да начальніка Упраўлення кніжнага гандлю Камітэта па друку пры Саўеце Міністраў БССР С. Х. Папушкіна з просьбай падзяліцца некаторымі думкамі адносна правядзення кірмашу, расказаць аб найбольш характэрных бундах работніцкай кніжнага гандлю.

— У апошні час, — сказаў Сяргей Харціонавіч, — правядзенне кніжных кірмашоў стала добрай традыцыяй. Галоўная мэта такіх мерапрыемстваў — абмен літаратурнай паміж братнімі рэспублікамі. Дарчы тут прыгадваюць мінулагодні кірмаш, які праводзіўся ў Мінску. Звычайна, гаворачы аб вялікім кніжным фондзе бібліятэкі, чыталні, магазіна, мы карыстаемся больш вобразным выразам — «кніжнае мора». Літаратуру ж, якая была прадстаўлена на мінулагодні кірмаш, можна было з поўнай падставой назваць «кніжным акіянам». Гэты акіян налічваў звыш дзесяці тысяч назваў кніг. Само сабой зразумела, што надзвычай шырокім попытам у нашых гасцей, наведвальнікаў. Скажу толькі пра некаторыя з іх. «Сэрца на далоні» І. Шамякіна, «Руйны страляюць ва ўпор» І. Новікава, «Мой хлеб надзёны» М. Танка, кнігі з серыі «Школьна бібліятэка», «Беларускі гумар» і многія іншыя. Літаратура ўпершыню дзень кірмашу была раскуплены.

— Чым адрозніваюць сёлетні кніжны кірмаш у параўнанні з леташнім?

— Перш за ўсё тым, што на ім прадстаўлена значна больш назваў кніг як па ўсім галінах ведаў, так і твораў беларускіх пісьменнікаў. Па-другое, пашырылася геаграфія творчых сувязей. У Мінск прыехалі прадстаўнікі кніжнага гандлю Масквы, Ленінграда, Харкава, Бранска, Чарнігава, Херсона, Маладзеві, Казахстана. Госці прывезлі з сабою шмат арыгінальнай літаратуры мясцовых выданняў. Кніжны кірмаш заўсёды ператвараецца ў сваясаблівы форум па абмену вопытам работы. Прадстаўнікі нашай рэспублікі неаднаразова прымаюць удзел у правядзенні кірмашоў у Маскве, Кіеве, Тбілісі, Рызе, Вільнюсе, Ленінградзе. У сваёй калегі мы можам шмат чаго паваучыцца. У прыватнасці, нам да сподобы папіраграфічнае майстэрства кіеўскіх, ленаградскіх, рыжскіх таварыш. Шмат чаго карыснага бярэць гэсі і ў нас.

— Якія мерапрыемствы на прапаганда кнігі наменаны на будучы год?

— Як вядома, у маёй сталіцы нашай рэспублікі будзе адзначаць свой 900-гадовы юбілей. Гэта свята ўсяго беларускага народа. Да значнай даты рыхтуюцца і работнікі кніжнага гандлю. Напярэдадні юбілею мы правядзем «Вясновае свята кнігі», якое з'явіцца сваясаблівым кніжным кірмашом. На ім будзе шырока прадстаўлена літаратура на самых розных тэмах.

Улетку будучага года будзе адзначацца і другая важная дата — 450-годдзе беларускага кнігадрукавання. У сувязі з гэтай датай у горадзе Полацку, на радзіме Францішка Скарыны, будзе наладжана вялікае свята кнігі. У святкаванні прымуць удзел усё кнігагандлёвыя арганізацыі рэспублікі. Неўзабаве пасля гэтага правядзем месячнік палітычнай кнігі, прысвечаны 30-гадоваму юбілею Саўецкай улады. Месячніку будуць папярэднічаць кніжны кірмашы, якія адбудуцца ва ўсіх абласных цэнтрах рэспублікі. Адначасова для абмену вопытам работы будзем наладжваць выезды за межы рэспублікі. Работнікі кніжнага гандлю будзюць у Яраслаўлі, Курску, Растове, Баку, прымуць удзел у дэкадзе беларускай літаратуры ў Вільнюсе.

— З якімі паказчыкамі дэстаўляюць у бліжэйшым годзе работнікі кніжнага гандлю рэспублікі, якія іх планы на будучы год?

— Новы, 1967 год, мы сустрацім 12 снежня. Сёлета было прададзена кніг больш як на паўмільярд рублёў у параўнанні з мінулым годам. За гэты лічбы — штодзённымі клопатамі работніцкага кніжнага гандлю аб тым, каб давесці кнігу як да гарадскога, так і да сельскага пакупніка. Сярод работніцкага кніжнага гандлю нямае сапраўдных энтузіястаў, умеючых і вопытных прапагандастаў літаратуры. Многія з іх узаагавораныя ордэнамі і медалямі. Генеральныя кіраўнікі і Грамадзяні Вярхоўнага Савета рэспублікі. Сярод іх — дырэктар магазіна № 6 г. Мінска А. Мархалевіч, прадаўцаў магазіна № 3 г. Гродна А. Вераб'ява, старшы таварыства Віцебскага абласнога кнігагандлю С. Нумніка і іншыя.

Дасягнутым поспехам садзейнічала і спецыялізацыя гандлю. За апошні час у рэспубліцы адкрыты дзесяткі спецыялізаваных кнігарняў. У наступным годзе іх стане значна больш. Толькі ў нашай сталіцы неўзабаве расчыняць дзверы магазіны «Дружба» (па продажу літаратуры народаў СССР і сацыялістычных краін), «Медыцынская кніга», «Палітычная кніга». У памяшанні цяперашняга магазіна «Дружба», што па Ленінскім праспекце, будзе прадавацца вучэбна-метадычная літаратура.

Работнікі кніжнага гандлю рэспублікі настойліва шукаюць шляхі, каб яшчэ пайней задалваць патрэбы аматараў кнігі.

Цэнтральны Камітэт КПСС Савет Міністраў СССР з глыбокім жалем наведмляюць аб смерці выдатнага саўецкага скульптара, народнага мастака СССР, віцэ-прэзідэнта Акадэміі мастацтваў СССР, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР, прафесара Мавшэ Гернхрыхава МАНІЗЕРА, які памёр 20 снежня г. г. на 76-м годзе жыцця пасля цяжкай працяглай хваробы.

Цэнтральны Камітэт КПСС Савет Міністраў СССР

Будні архітэктараў

Беларускія архітэктары працуюць сёння над вырашэннем складаных гарадско-будыўчых задач. Рост нашай сталіцы Мінска, абласных цэнтраў і іншых гарадоў, у якіх бурна развіваецца прамысловасць, ставіць перад будыўчымі шмат разнастайных праблем. Асабліва вялікае значэнне сёння набывае абмен вопытам работы. Нашы архітэктары ездзяць у суседнія рэспублікі, за мяжу. І да нас прызджаюць госці. Яны знаёмяцца з нашым вопытам, чыраюць, пасяброўска радзіць, што нам можна зрабіць лепш, гавораць пра тое, што ім спадабалася.

У мінулым месяцы Саюз архітэктараў СССР правяў два семінары па прысволенню і жылёваму будаўніцтву. У семінары ўдзельнічалі будыўчынікі і праходзілі пад Масквой у доме адпачынку «Суханова».

Беларускія архітэктары «Беларуспраекта» і «Беларэста», былі разгледжаныя прычыны занававання і размяшчэння прамысловых вузлоў, навішныя прычыны праектавання прамысловых будынкаў. Семінар па жылёваму будаўніцтву праходзіў пад Ленінградом. У ім прымуць удзел беларускія архітэктары А. Расейнін, Удзельнікі па-заўважэнні з Мінска, М. Сімавіч, М. Шчырбінін (Віцебск) і іншыя; пачынаючы пазытыўнае ўражанне (глыбокі раён), Павел і Пятро Сушоно (Мінскі раён), Вяла Аромянін (Полацк), Барыс Фрэйдліч, Яўген Росцін, Мікола Гвоздзікаў (Віцебск).

Самадзейныя камітэтары і маладыя пазытыўна абмеркавалі свае творы, выслушалі заўвагі старэйшых таварышаў, атрымалі кансультанцыйныя паказанні.

У выніку засталі для слабе некаторыя ўзоры жылёвага будаўніцтва. У Вільнюсе адбыўся пленум праўлення Саюза архітэктараў СССР. У яго рабоце прынялі ўдзел старшыня праўлення Саюза архітэктараў Беларусі, намеснік старшыні А. Дзмітрый. Пленум разгледзеў пытанні індустрыялізацыі жылёвага будаўніцтва. Выстаўка праектаў розных праектных арганізацый саюза была адзначана ў ліку лепшых у гэтым адносінах на палях будыўчых работ, так і на тэмах іх індустрыялізацыі.

Польскія архітэктары цікавіліся і будучыні Мінска і візітам у аднаго з іх.

Мінск наведвалі беластоцкія архітэктары. Яны аглядзілі будыні, зробленыя па індывідуальным праектах, іраваўшы ім спадбалася вырашэнне Ленінскага праспекта сталіцы, комплекснае будаўніцтва на вуліцы Табухінка, спартыўна-канцэртына залы на Паркавай магстралі.

Сяньня ўсё часцей і часцей гавораць аб ландшафтнай архітэктурцы. Горад павінен быць не проста будавацца і не проста азяляцца, а так, каб стварыліся жылыя і працоўныя комплексы, каб спалучыліся велічыні прыроднага раэльефу і дамоў радалава вояка сваёй прагажасцю. Гэтым пытанню будуць прысвечаны семінар, які праходзіць у Рызе. Аб беларускіх архітэктараў і ім прымуць удзел работнікі «Белдзірпраекта» Г. Бульбоў, Удзельнікі па-заўважэнні з Мінска, М. Сімавіч і іншыя.

Польскія архітэктары рэгулярна праводзяць у Мінску і на выдатныя архітэктурныя месцінах. Надаўна ў Петравадольскім горадзішчы Кімаж, дзе сабраны ўзоры паўночнай дружнай архітэктары, пабудаваны архітэктары «Белдзірпраекта» Ю. Гіліна і У. Іванюк.

І. КРЫЖЭВІЧ.

ПЯЮЎЦЬ ЦЫМБАЛЫ

Анатоль Каленчыц, Міхаіл Філату і Іван Ждановіч — удзельнікі аркестра народных інструментаў пры Асіповіцкім клубе чыгуначнікаў.

Вечарні яны збіраюцца на рэпетыцыі.

Маленькі перакру (саброўскія жарты ды навіны), узмах рук — і зладжана, мілагучна пяюць цымбалы...

Фота М. ЖАЛУДОВІЧА (ВЕЛТА).

НА ўзроўні рэпетыцыі

Першы куставы агляд мастацкай самадзейнасці Гомельскага раёна быў задуманы як свята народнага мастацтва. Але калі пачаўся канцэрт, са сцэны адразу павяла сумам. Толькі асобныя нумары-выступленні спявака В. Семанюка, інструментальнага вкннта братаў Лубкоўных, скрыпача Г. Фішэра заслужылі адборнае прысутных. У цэлым жа канцэрт нагадваў звычайную рэпетыцыю, удзельнікі якой паспелі ў лепшым разе вывучыць тэкст песні, ці нацярна развучыць талед.

Куставы агляд — адзін з першых і самых масавых этапаў фестывалю, але менавіта талы і адзін з самых адказных — тут калектывы і індывідуальныя выканаўцы атрымліваюць пуцёўкі на раённы агляд.

Многія калектывы мастацкай самадзейнасці раёна даўно і трываля заявляюць папулярнасць. Адна з іх — ансамбль песні і танца «Юлас». Ярымніскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яднаць іх. Хор, танцавальны калектыв, духавы і цымбальны аркестры працуюць тут даўно — спалучыць іх нумары ў адзін сюжэт павіны былі сцэнарый і рэжысёр. Але з гэтым яны не справіліся. Такое агульнае ўражанне ад «Юласаў» калі ж аналізавалі нумары яромініскага Дома культуры. На аглядзе ён паказаў літаратурна-музычную кампазіцыю «Гімі зямлі калгаснай». Па задуме яна павіна была расказаць пра мінулае Яроміна, пра гісторыю стварэння калгаса і ішчаслівы сённяшні дзень хлебаробства. Але кампазіцыя не атрымалася. Гледачы ўбачылі амаль не звязаны паміж сабой нумары. Становіцца не выратаваць нават тая нямногія вершаваныя ўстаўкі, якія павіны былі аб'яд

ПАСЫНКІ

АБЯЦАНКІ-ЦАЦАНКІ

Трэба ж было мне трапіць у Чэрыкаўскі Дом культуры ў такі няўдалы час. Прышоў, а дырэктар Марыя Мацвеева сядзець у путой залы і плача.

— Сяброўка паваніла з Горак, — растлумачыла яна, трохі супакойшыся. — Раней я там працавала бібліятэкарам. Пытае, як жыў. А што я скажу ёй? Восі і расплакалася...

— Расказала мне сумную гісторыю. Праце яна ў Даме культуры нядаўна. Калі яе сюды напіраваў, казалі: «У Чэрыкаве яшчэ не ўсё зроблена, але вы чалавек энергічны, і справы ў вас хутка пойдзюць на лад».

Прышла Мацвеева ў Дом культуры — і жахнулася. У глядзельнай зале падоўга ўздрыганя, сцены абшарпаны, столь у дзірках. Крэслы вынесены ў фаят; тут глядзельныя філіялы... У чым справа?

...А справа ў тым, што ў апошнія гады Чэрыкаў быў горадам пачынаюцца. Раней тут быў рэзідэнцыйны цэнтр. Потым рэалізаваў і ён увайшоў у склад Крычаўскага раёна. З вялікімі пачынацтвамі ўдалося атрымаць на рамонце Дома культуры сем тысяч рублёў. Прывялі будаўнікоў. Тая, вядома, пачалі ламаць старое. Калі давалі глядзельную залу да хаосу, прыйшла каманда: «Стоп!» Гэта ў Крычаве даведлася, што Чэрыкаў зноў пераўтвораны ў раённы цэнтр...

У жытні з Магілёва прызваліся некалькі намісці. І кожная абцяла дапамагчы. Абцяў і намісці старшыня Магілёўскага аблвыканкома тав. Давыдаў. І ён увайшоў у неаднаразкіх каўчэ: абцянка-пацянка... Какоць чэрыкаўцы, чакаюць, а справа — ні з месца. Сло-

ЯК ПАДЗЯЛІЛІ ЦЯПЛО І ХОЛАД

Невялікі дом пад шыферным дахам. Два ўваходы. Адзін — у кантору калгаса «Бальшавік», другі — у сельскі клуб. Хлопчыкі і дзяўчынкі стаяць ля клуба, чакаюць кінамаханіка — хутка пачнецца сеанс для дзяцей.

Заходзіць у клуб Паўдзятка такіх-сякіх лавак. Абадраныя сцены, на столі пламы — дах працякае. На сцене — старая шафа. У ёй месціцца ўся бібліятэка. У клубе халодней, чым на вуліцы, па тыхае цяпліце.

Знаёмлюся з загадчыкам клуба. Іван Сурман сёлага скончыў сярэднюю школу, працуе ўсёго тры месяцы. Пра клубную работу мае пільнае ўважэнне. Усе яго клопаты зводзіцца да таго, каб забяспечыць клуб налівам. Давялося пачаць пахадзіць, накупіць сельсаве перавёў калгасу грошы. А старшыня калгаса тав. Піталёў кажа: «Навошта мне твае грошы, няхай сельсавец сам забяспечвае клуб дрывамі».

— А як рыхтуецца да фестываляў? — Есць хор. Толькі ён не наш, а школьны, — адказвае загадчык.

І ўсё... Пазней я сустрэўся са старшынёй Рачышка сельсавета тав. Драбінкаў і спытаў, чаму гэта клуб у Зорах такі запущаны, а ён адзін на пяць вёсак. Ды і калгас «Бальшавік» — эканамічна моцная гаспадарка.

КЛУБЫ ПАЧАКАЮЦЬ...

У тая дні аўтобусы з Клімавіч у бок Краснаполла хадзілі рэдка. Давялося да Высокага ехаць на самазвале. Я ўжо ведаў, што ў Высокаўскім сельсавеце тры клубы і два іх на зямку.

Напярэдадні ў мяне была размова ў Клімавічах адзельна культуры. Леанід Лукашэнка, загадчык, скарыўся, што рамонце зацінуўся па віне дырэктры саўгаса «Высокаўскі». Праўда, саўгас адпусціў быць тэатральныя крэслы, але намантаваў клубы, асабліва Аўтобускі, намя каму — будаўнікі заняты на іншых аб'ектах.

Самазвал праехаў Высокае і прыслаў у Краснаполле. Тут адзельна саўгаса, ёсць і клуб. Размясціў ён у вялікай хаце. Пад адным дахам з ім кантора адзельна саўгаса і пошта.

Адным словам, з пачынаюцца справы дрэнныя. А яка ў клубе ідзе работа? Быў час, калі тэатральна самодзейнасць была вядома ў вобласці. Быў добры чатырохголосны хор. На аздах у раёне і ў Магілёве калектывы займалі адно з першых месцаў. Настаўнік «Краснаўскай школы» Анатоль Герашчанка вывёў, як жа хутка, хор у людзі.

А пятер не чуваше песню.

Гутары з Анатолем Герашчанкам. — Зразумейце мяне правільна, — кажа ён. — Галоўнае маё захапленне — музыка, графіка. Хачу падаць вучыцца, а для гэтага трэба шмат малаваца, сур'ёзна рыхтавацца... Я папярэджаў, што хутка пайду з самадзейнасці, што трэба рыхтаваць змену...

Што ж, глумачэнне пераканаўчае. Хіба мы не павінны лічыцца са свільнасьцю чалавек? І потым — нягучыма, праз некалькі гадоў Анатоль Герашчанка адвёраў у Краснаўска першую на Магілёўшчыне сельскую самадзейную студыю выйдунага мастацтва. Дрэна толькі, што цяпер кіраваць самадзейнасцю няма каму.

Гутары з сакратаром партыйнага камітэта саўгаса «Высокаўскі» тав. Сцяпанавым. — Добра, няхай Герашчанка займаецца жыццём, — неахотна загнуўся сакратар. — Але змяняць яго няма кім, у Высокім, напрыклад, няма нводнага баяніста. Як тут наладзіць самадзейнасць?

І круціцца па раёны адзельна культуры. — Я не памятаю выпадку, каб адзельна культуры прасілі на вёску чалавек з музычнай адукацыяй. А ў Клімавічах жа музычная школа.

І гавары сакратару парткома аб пратэзі адзельна культуры. Маўляў, рамонце клубу пачалі, а будаўнікі цяпер займаюцца іншай справай.

— А мне трэба думаць не толькі пра клубы, — адказвае Сцяпанавым. — Імкненне аддэсі культурына-масавае работу на другі план харак-

Тэрна для многіх кіраўнікоў прадпрыемстваў, саўгасаў, калгасаў Клімавіцкага раёна.

Камбінат будаўнічых матэрыялаў мае сваю клуб. Гадзі два назад хор гатавае клубы бы вядомы ў вобласці. Яго кіраўнік Уладзімір Шынькевіч пісаў музыку, а калектыву камбіната Міхаель Гарнак — словы. А потым усё замуоўля...

Мясцовы камітэт прафсаюза камбіната ставіцца да самадзейнасці, як да другараднай справы, — і да фестываляў тут яшчэ не пачыналі рыхтавацца.

Такое ж становішча і на торфапрадпрыемстве «Клімавіцкае», дзе клубнае пачынае адно з лепшых у раёне.

Загадчык раённага гвардыя культуры Л. Лукашэнка гаварыў мне, што не ўсё ў раёне так дрэнна і безнадзежна. Ён назваў некалькі сельскіх клубы — Мластаслаўскі, Савеніцкі, якія працягваюць добра і актыўна рыхтуюцца да фестываляў самадзейнага мастацтва.

На жаль, такіх прыкладаў мала. □ □ □

Надарожна маё на Чэрыкаўскім і Клімавіцкім раёнах на тым і закончылася. Вывад напрашваецца невялікі: установы культуры гэтых раёнаў не даюць той аддачы, якой ад іх чакаюць. Відца, патрэбна дзейная дапамога мясцовых партыйных і савецкіх арганізацый, кіраўнікоў саўгасаў, саўгасаў і прадпрыемстваў. Культмасавае работу трэба ўзначыць агульнымі намаганнямі, а не перакладаць яе з адных плеч на другія, не лічыць яе за пасынка.

МАЙСТЭРСТВА ГЛЫБОКАЕ, ШЧЫРАЕ

Да 60-годдзя народнай артысткі БССР С. ДРУКЕР

У Віцебскім музычным тэхнікуме ўсе вучні павінны былі ў абавязковым парадку наведваць заняткі па пастаноўцы голасу і сольных спевах. Давялося хадзіць на іх і Соф'і Друкер, хоць яна і была ўпэўнена, што голасу не мае і ніколі професійнальнай спявачкай не будзе.

Аднак ужо з першых дзён педагог Керуслава заўважыла, што ў дзяўчыны даволі багаты прыродны матэрыял. Непрыкметна для вучаніцы яна пачала ўскладняць практыкаванні і неўзабаве ўжо развучыла з ёй невялікія песні. А там пачаліся і выступленні на вучнёўскіх акадэмічных канцэртах...

На адным з іх прысутнічаў прадстаўнік з Мінска. Добры спецыяліст, ён заўважыў прыгожы тэмбр і багаты магчымасці голасу Соф'і і параіў яе пераехаць у Мінск, дзе ў той час былі даволі моцныя калектывы педагогаў. Так у 1925 годзе Соф'я Друкер стала навучанкай Мінскага музычнага тэхнікума ў класе вядомага спевака і педагога прафесара В. А. Цвяткова.

Закончыўшы музычны тэхнікум, С. Друкер каля трох год працавала ў Дзяржаўнай студыі оперы і балета, потым стала студэнткай Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, набыла багаты канцэртны рэпертуар і толькі пасля гэтага выступіла ў сваёй першай сольнай партыі на сцене маладога Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета. Гэта была роля Ларынай у оперы Чайкоўскага «Югеній Анегіна».

Тады ж, у 1933 годзе, Соф'я Юр'еўна атрымала яшчэ адну ролю — Домны Сабурвай у оперы Рымскага-Корсакава «Царская нявеста».

Абедзве партыі, якія былі сапраўды крэпным каменем для маладой артысткі, надалі ёй упэўненасці, веры ў свае сілы, паказалі, што творчы шлях абраны правільна.

Ужо беспрэжыва удачай была партыя Лізы ў «Лікавай даме» Чайкоўскага, пастаўленай у 1934 годзе. На працягу гэтага ж года артыстка стварыла яшчэ адзін складаны сцэнічны вобраз — Яраслаўну ў «Князі Ігары» Бардашэва. А наступныя бунімыя партыі сталі партыя Тоскі ў аднайменнай оперы Пучыні, Наташы ў оперы «Русалка» Сварддзіжскага.

Беларускі оперны тэатр год ад году стаў, расло выканаўчае майстэрства яго артыстаў, пашыраўся рэпертуар. У канцы трыццаціх гадоў творчы партфель тэатра ўзбагаціўся першымі нацыянальнымі сцэнічнымі творами. Адным з іх была опера Я. Ціцюкага «Міхась Падгорны», у якой Соф'я Юр'еўна дэбютавала цэнтральную жаночую ролю — Марысі. Роля протэі сцяпая дзяўчыны, уцягнутай у віхру рэвалюцыйных падзеяў, была для Беларускай опернай сцэны з'явай новай і яшчэ незнамай. Трэба было пераканаўча намалюваць эмацыянальны вобраз гэтай жанчыны, якая марыць аб шчаслівым жыцці з каханым, але павіна супраць волі звязаць лёс з ненавісным чалавекам; паказаць, як протэя дзяўчына смела адмаўляецца ад старых канонаў жыцця, назаўдзі перывае з цяжкім і эпічным мінулым. Па сваёй ідэянай накіраванасці і мастацкай значнасці гэты вобраз стварыла артыстка, пераклічваючыся з другім вобразам Югенія ў оперы А. Багатырова «У пушчах Палесся», пастаўленай на сцене тэатра праз некалькі месяцаў пасля «Міхасы Падгорна».

«Свае спектаклі ў вызваленым ад ворага Мінску Беларускай оперы тэатр пачаў з «Алеся» Я. Ціцюкага. С. Друкер спявала партыю Алеся. Гадзі прайшлі на опернай сцене, актыўная канцэртная дзейнасць, цяжкія ваенныя вандраванні наклілі свой адбрат на выканаўца асобна артысткі. Яна наўвае аблічча артысткі. Яна талент узмуажне, голас стаў больш моцным, упэўненым і разам з тым паслухмяным і гучным, сцэнічная ігра — больш напоўненай, эмацыянальнай і яркай, але стрыманай, жэствымі і сціплым. Прыкметна кіла сапраўднае, вялікае і шчырае, артыстычнае майстэрства.

За доволі кароткі час С. Друкер стварыла на сцене тэатра цэлую галерэю самых разнастайных па характары, значнасці і глыбінні вобразах. Сярод іх можна назваць Аксану ў «Чаравіках» Чайкоўскага, Марту ў «Фаўста» Гуно, Часнікову ў «Старшым дзядзькі» Мяснішкіна, Фроску ў «Мароку» Крсава, Наню ў «Дэмане» Рубінштайна, Марыю ў «Мазепе» Чайкоўскага, Айду ў аднайменнай оперы і Эленору ў «Трубадур» Вердзі, маці Алега Кашавага — Алену Мікалаеву ў «Маладой гвардыі» Мейтуса, Астэхаў у «Надзежде Драва» Багатырова і інш.

Артыстка зарэкамандавала сабе як добрая і чужая выканаўца драматычных вобразах. Але неўзабаве ёна і поўна раскрылася яшчэ адна багатая рыса яе шматграннага сцэнічнага таленту — камендынае дараванне. Напэўна, першай спробай у гэтым напрамку быў вобраз Сварлівай і Уладзімы Адаркі ў оперы «Эсперанца за Дунаем» Гулак-Артамоўскага, які ўжо стаў класічным. Праз некаторы час Соф'я Юр'еўна выступіла ў акадэмічнай ролі Мірабэлы ў оперы Штрауса «Цыганскі барон». Сапраўднай вяршыняй камендынага таленту артысткі стала, аднак, роля Рэгеды Янаўны ў лірыка-камічнай оперы Ю. Семанкі «Ключая рука». С. Друкер паказала ў вобразе маці гучную ірадыю жанчыны з вузкім мяшчанскім круглагладом, вынаходлівай і непрымірумай, калі справа датычыцца яе сабасціх інтарэсах. Вобраз сучаснай мяшчанкі з «вучонага свету» атрымаўся знішчальна па сваёй сцэнічнай глыбінні. Адна з апошніх камендынах ролей С. Друкер — вобраз свачці Кабато ў оперы В. Даліда «Кето і Катэ».

Народная артыстка прымае актыўны ўдзел у грамадскіх жыцці. Яна часты гоць у рабочых клубах і палацах культуры, выступае на канцэртах і перадае праўдзінны сельскай гаспадарцы, з лекцыямі ва ўніверсітэце культуры. Імя Соф'і Юр'еўны шануюць і любяць шматлікія аматары музыкі, а няма ўдзячнасці большай, чым удзячнасць тых, каму ты служыш сваім талентам.

С. Друкер у ролі Яраслаўны («Князь Ігар»)

Д. ЖУРАУЛЕЎ.

ПА ВІСТАВАЧНЫХ ЗАЛАХ

ДВАЦЦАЦЬ ГАДОЎ ТВОРЧАСЦІ

Напярэдадні п'ятдзятцігоддзя Вялікага Кастрычніка Брэсці фільял Саюза мастакоў БССР адзначае дваццацігоддзе свай твораў дзейнасці. У Брэсце адрылася юбілейная ўстаноўка трыццацімайстравы жывапісу, графікі, скульптуры. Тут многа вядомых работ, якія ўжо экспанаваліся на абласных і рэспубліканскіх выстаўках. Але ёсць і новыя.

Мне здаецца, гэта зручны погляд пагаварыць пра творчыя брацкія калектывы.

Найбольш актыўны ў творчых пошуках Патро Давыдаў. Ён тонкі каларыст, добры рысавальчык. Яго карціны «Празніласць», «Дарога», «Мелавыя горы», «Удэс», «Задуманасць» і іншыя вызначаюцца лірызмам, саваітацкім фарабам, зграбнай манерай псыхаў.

Ёсць у мастака пейзажы, у якіх ён спрабуе вырашыць чыста фармальныя задачы: «Каземат», «Клуб крэпасці». У іх добра перададзены ігра святлана, сонечныя блікі, аднак падкрэслена жыццёнасць, мне здаецца, пераіхадзіць стварыць трагедыю, драматычны настрой. Для перадачы такіх настрояў патрэбны іншыя звычленыя сродкі, якіх мастак у дадзеным выпадку не знайшоў.

Міжволі прыгаворваючы работы іншых брэсціцкіх мастакоў (У. Старачока, Э. Курфю і іншыя) на гэтую тэму. Вобразы, створаныя ім, выклікаюць больш глыбокае адчуванне таго, што адбывалася ў Брэсцінай цятадзі.

Увогуле трэба сказаць, што П. Давыдаў пазытыўнай мовай пейзажа зольны выказаць глыбокія эмоцыі. І калі ў яго не заўбэды дакладныя «пападанні», дык прычына гэтага не ў недахопі майстэрства, а ў недакладнасці творчых задум. Захапленне знешняй прыгожасцю прыводзіць часам яго да халоднага эстэтызму.

Творчы дыяпазон П. Давыдаў шырокі. Аднак, мне здаецца, творчасць яго мала сагрэта ўнутранай цеплыняй. Сяброўскія шаркі, напрыклад, якія мы бачым на выстаўцы, добра зроблены тэхнічна, але часта пераходзяць у злую карыкатуру. Добрымі вынік вышпаныя партыі часам не вылучаюцца глыбінні пранікнення ў душу чалавек. Хочацца адзначыць толькі дзве работы апошняга часу — «Літоўская дзяўчына» і «Літоўская мастачка» (фламаістар). Тут ёсць добрая манументальна абалеунасць, удала схоплены нацыянальны характар.

З асаблівым захапленнем мастак працуе ў апошні час у галіне манументальна-дэкаратыўнага жывапісу, выкарыстоўваючы пластыку вялікіх, рэзка акрэсленых колеравых плямаў. Асабліва цікавыя вялікі манументальныя партрэты У. І. Леніна.

Хачу засяродзіць увагу на новай рабоце Давыдаў, што знаходзіцца на выстаўцы. Па задуме аўтара яна павінна гучаць заклікам да барацьбы за мир. Есць тут сістэма вобразах, якія павінны сімвалізаваць кашмары вайны, — і крумкачы, і руіны, і вельбарная каска, і тры магучыя кулак, якія вырастаюць проста з зямлі, і нечая мёртвага галава. А крыху ніжэй усюго гэтага — фігуры салдат, што ідуць у пекла вайны, фігуры, якія сімвалізуюць гора маці. На прыяднім плане — частка зямнога шара, па якой ідзе на гледача (работа так і называецца «Лу да вас») мадонна з дзіцем на руках. Усе гэтыя атрыбуты зроблены ў розных маштабах, падаюцца ў розных плоскасцях. Але нават не ў гэтым справа. Такой умоўнасцю

карыстаецца плакат. Бяда ў тым, што заклік «Беражыце мір!» гучыць у рабоце перапананаўча і нават выклікае недаўменне. Вобразы не сагрэты паучуцём. Кампазіцыя твора пазбаўлена ўнутранага адзінства.

Пётр Давыдаў — мастак вялікага творчага патэнцыялу, але мае магчымасці і першанперш, на маю думку, яму трэба ўкладніць свае ідэяна-эстэтычныя пачыткі, свой творчы метад.

Цікавы творчы шлях жывапісца Эдуарда Курфю. Гэта прафэсійны мастак. Калі дзяцпазон П. Давыдаў ахоплівае амаль усё жанры жывапісу і графікі, то Э. Курфю абмяжоўваецца станковым жывапісам. Яго работы насычаны глыбокімі сацыяльна-філасофскімі думкамі. Курфю праішоў праз французскія лагеры смерці, гэта пачынула глыбокі след у яго творчых, вызначыла асаблівую тэматычную накіраванасць яго пошукаў. Э. Курфю ў сваіх палатнах і яшчэ раз гаворыць аб вяртанні ў французскія лагеры смерці, аб іх мучным супраціўленні і барацьбе. На апошняй выстаўцы ён знаёміць нас з работамі, якія нельга глядзець без хвалявання. Сваёасаблівы партрэтны трышцік аўтар назваў «Антыфашысты». Тут ён дае вобразы зусім розных па характары, па вальвых накіраваных людзей. Кожны з іх мае ярка адзначаны індывідуальныя рысы. Але ўсіх іх аб'ядноўвае адна ідэя, адно і тое ж магутнае паўчцё — нанаісць да фанізму.

Э. Курфю — мастак вялікага ўнутранага тэмпераменту. Аб гэтым гавораць і іншыя яго творы. Нават нацюрморты яго не зусім звычайныя. Вос адзін з іх. На простым шарым сталі на фоне шарай сцяны стаць сціплага вазачка з яркімі кветкамі. Усёго дзве кветкі — ярка-фіялетавая і ярка-жоўтая. Яны гарца на шарым фоне. А вось аўтапартрэт мастака. Вельмі сціплы, някідкі. Мастак за малярствам. Твар, звернуты да гледача, слаба асветлены рэфлектуючым святлом. Амаль сілует. І на твары гараць светлыя, шырока раскрытыя вочы, у якіх адлюстроўваецца белы чысты свет, што ідзе праз акно.

Не менш яркае творчае аблічча ў Уладзіміра Старачока. У яго разнастайная тэматыка, шырока жыццёнасць манера, імкненне да шырокіх абалеунасцяў. У Старачока займаўся станковым жывапісам, плакатам, працаваў тэатральным мастаком. Сёння ён аддае шмат сілы афармленню інтэр'ераў грамадскіх будынкаў. У станковы жывапісе мастак прынёс з тэатра шырокую, крыху дэкаратыўную манеру псыма, яркую колеравую палітру. Але іпродка свае вялікія палотны ён вырадаў у «графічным ключы».

Узорам такой сваёасаблівай «манументальнай графікі» з'яўляецца дынамічная, экспрэсіўная «Індустрыяльная сімфонія», якая вырашана амаль маняхромна. Аўтару ўдалося насыціць гэтае вялікае палатно магучымі рытміамі, у якіх ясна чуецца музыка натхнёнай працы. Прыцягвае увагу і карціна «Старыя гнёзды». На фоне свінцовага вясенняга неба — цёмны сілует старанькай высюкай царквы, у адным з яе вокнаў цямяна гарыць агеньчык. А на прыяднім плане, нібы вядзьмары, — голыя скурчаныя прывы на вяршынях якіх гніды вазачкі. У гэтых гэтах змрочных пейзажах асяляюцца празаіцы разнастайнае сціганне. Гэтае святло гучыць, нібы пераможны фанфары. У лірычных пейзажах, якія заўсёды цікава залуманні і смела вырашаны. У Старачока аялавае вясновае абуджэнне

прыроды. Гэты матыў гучыць і ў апошнім яго палатне «Першая вясна».

Жыццёсец Іван Фяцкаў захапляецца партрэтамі. Ён пільна ўгледзецца ў чалавек, умею бачыць яго характэрныя рысы. Мастаком створана цэлая серыя партрэтаў нашых сучаснікаў. Гэта людзі працы, непаўторныя і індывідуальныя характары. Асабліва ўражае свежаежо думкі апошняга работа Фяцкава, якую ён закончыў зусім нядаўна, — партрэт вядомага брэсціка ўрача. Аўтар паставіў перад сабой вельмі складаную задачу — пранікнуць у псіхалогію хірурга, які раешацца на складаную аперацыю. Мне здаецца, Фяцкаў дакладна вырашае яе. Мы бачым рукі хірурга — вальвы, дэбрыя і ў той жа час чуюць, што чалавек напружана ўзварае апошнія «за» — «супраць». Адчуваецца, што мастак з вялікім савадальным праце над партрэтам. Магчыма, гэта звязана з тым, што ён даўно не пісаў іх. Фяцкаў, як і Старачоў, у апошні час шмат працаваў над афармленнем інтэр'ераў музеяў, школ і іншых грамадскіх будынкаў. У новых партрэтах мастак паказаў сабе не толькі як цікавы жывапісец, але і як удумлівы псіхолог. Фармальнае вырашэнне тут простае, яснае і пераканаўчае.

Жыццёнапа манера графіка Міналя Чубабы вылучаецца тонкацю мадонна і старанай вышпай дэталей. Характэрныя ў гэтых адноснах літэрацкія матывы «Вештаў», «Золва арфа», «Лермантаўскі грот». Тут арганічна спалучыліся і жывапісныя і графічныя адзольнасці мастака. Атрымаліся цікавыя па ажуры і мяккасці танаў пейзажы.

Карціна М. Чубабы «Цаню жыцця» адлюстроўвае адзін з трагічных момантаў абароны краснаці-героя, калі байцы, ахваруючы сабой, раздабываюць для параненых глыток вады.

Магчыма, залішняя дэталізацыя часам назабалеў творы М. Чубабы пазытыўнасці, але мастак умець так перанаканча даносіць сваю задуму, што яму даруеш многае.

Хочацца сказаць яшчэ два словы — пра маладога брэсціка скульптара Алёксея Шнакава. Ён не таг даўно закончыў Беларуска тэатральна-мастацкі інстытут, але ўжо стварыў цікавыя рэчы. Настойлівы творчы пошук адчуваецца на ўсіх яго работах, розных па тэматцы, жанрах, стылю, задуме. Тут і круглая скульптура, і рэльеф, і партрэт, і манументальная, шматфігурная кампазіцыя. За сем гадоў работы ў Брэсце А. Шнакаў зрабіў цэлую серыю партрэтаў знатных людзей вобласці, манументальныя партрэты Карла Маркса, У. І. Леніна, пазэату Адама Міцкевіча і Уладзіміра Маякоўскага ч. Г. д. Творчы пошук А. Шнакава яшчэ не да канца сфарміраваўся, але мастак паспяхова аваладуе і абалеунасцю манументальнай скульптуры і філіграннай апрацоўкай псіхалагічнага партрэта.

У творчым актыве брэсціцкіх мастакоў ёсць яшчэ рад цікавых імён, у прыватнасці, сярод моладзі. Яны таксама вядуць значныя пошукі — і тэматчыныя, і ў галіне формы. Але ў адным артыкуле пра ўсіх не расказаць.

Юбілейная выстаўка брэсціцкіх мастакоў сведчыць пра тое, што вядуць паграбавальна, з усёй сур'ёзна адзясціца да вырашэння вельмі складаных задач перад сабой мастакі і сувязі з надыржой да 100-годдзя Савецкай улады і 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна.

Аркадзь СУРКІ.

Пра барацьбу Беларускай партызан у гады Вялікай Айчыннай вайны расказвае новая п'еса М. Гарулава «З'яўненне крывёю», пастаўленай Гродзкімі абласнымі русімі драматычнага тэатра (рэжысёр Ю. Сазоню, мастак Н. Янукевіч). Вы бачылі на адным сцены са спектакля ў ролі жордына Патрыя вайны артыст С. Паранюк, у ролі камандзіра партызанскага рэзідэнца Віктара Пракапавіча артыст А. Нікіцін. Фото М. МІХАЙЛАВА.

НАСУСТРАЧ ВЯЛІКАЙ ДАШЕ

Дзеіна рыхтуецца да 60-годдзя Савецкай улады Гомельскі абласны краязнаўчы музей. Наўновым супрацоўнікам удалося здабыць фатаграфіі і дакументы аб рабоце на Гомельшчыне з 1919 па 1924 год п'есменніка І. Шкала, які супрацоўнічаў у рэдакцыі газеты «Новая дэзерня» і «Палеская праўда», а пазней пад кіраўніцтвам М. Горькага прымаў удзел у выданні часопіса «Наша востаніненне». У музей захоўваецца імя і імя «Сем год з Горкі» і «Сваім вачыма».

ДЫРЖОРЫ-ПЕРАМОЖЦЫ

Закончыўся Другі ўсеаюсны конгрэс дыржоры. Яго пераможцы — мелодыі музыканты з розных канцоў нашай краіны. Першую прэмію журы прысудзіла беларускаму дыржору, аўтару драмы і кіраўніку Кіславодскага сімфанічнага аркестра Данілу Цюліну. Абодва — выхаванцы Ленін

